

PÄÄTÖS

Päiväys/Datum

15.4.2021

Dnro/Dnr

TRAFICOM/149582/06.04.06.02/2021

Viite/Referens

Etelä-Karjalan sosiaali- ja terveystieteiden
tartuntatautilain 58 f §:n mukainen ilmoitus

Päätös ilmoitukseen ja pyyntöön matkustajamäärän väliaikaisesta rajoittamisesta covid-19-epidemian leviämisen estämiseksi Etelä-Karjalan sosiaali- ja terveystieteiden alueella

Asia Etelä-Karjalan sosiaali- ja terveystieteiden (jäljempänä myös EKSOTE) on 30.3.2021 ilmoittanut Liikenne- ja viestintävirastolle (jäljempänä myös Traficom), että EKSOTEn alueella on 30.3.2021 todettu täyttyvän tartuntatautilain 58 f §:n edellytykset ja pyytänyt Traficomia tekemään toimivaltaansa kuuluvan päätöksen matkustajamäärien rajoittamisesta liikennevälineissä alueellaan. Kuntayhtymän jäsenkuntia ovat Imatra, Lappeenranta, Lemi, Luumäki, Parikkala, Rautjärvi, Ruokolahti, Savitaipale ja Taipalsaari.

Liikenne- ja viestintäviraston päätös ja perustelut

Päätös

Liikenne- ja viestintävirasto ei rajoita liikennevälineiden suurinta sallittua matkustajamäärää Etelä-Karjalan sosiaali- ja terveystieteiden alueella. Viraston arvion mukaan 58 e §:n mukaiset ja muut jo toteutetut toimenpiteet ovat toistaiseksi riittäviä eikä matkustajamäärien rajoittaminen ole välttämätöntä covid-19-epidemian leviämisen estämiseksi.

Asian valmistelu

Traficom vastaanotti 30.3.2021 EKSOTEn ilmoituksen siitä, että sosiaali- ja terveystieteiden alueella täyttyvät tartuntatautilain 58 f §:n edellytykset ja pyynnön tehdä Traficomien toimivaltaan kuuluvan päätöksen matkustajamäärien rajoittamisesta liikennevälineissä EKSOTEn alueella.

Saatuaan EKSOTEn ilmoituksen Traficom pyysi ja sai selvityksen seuraavilta tahoilta:

- Lappeenrannan kaupunki joukkoliikenteen toimivaltaisena viranomaisena
- Imatran kaupunki joukkoliikenteen toimivaltaisena viranomaisena
- Kaakkois-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (jäljempänä ELY-keskus) joukkoliikenteen toimivaltaisena viranomaisena
- VR Yhtymä
- Soisalon Liikenne
- Savonlinja

- Kotimaanliikenteen matkustaja-alusvarustamot Saimaa Travel, Karelia Lines, Saimaan Risteilyt ja Lentovene
- Lappeenrannan lentoasema
- Ryanair
- Etelä-Karjalan sosiaali- ja terveystyöryhmä

Lisäksi Finnair Oyj:n, Nordic Regional Airlines Oy:n (Norran) aiemmin antamia lausuntoja on hyödynnetty myös EKSOTEa koskevan päätöksen valmistelussa.

Näiden selvitysten valossa Traficom arvioi tartuntatautilain 58 f §:ssä asetettujen edellytysten täyttymistä.

Tartuntojen ilmaantuvuus ja tartuntaketjujen jäljitettävyyks EKSOTEn alueella

EKSOTEn ilmoituksen mukaan 28.3.2021 tartuntojen ilmaantuvuus on edeltävien 14 vuorokauden ajalta 191,4/100 000 asukasta. Tartuntojen ilmaantuvuus on 13.4.2021 saadun tilannekuvan mukaan laskenut niin, että se on 93,8/100 000 asukasta.

Tartuntaketjujen selvitettyvyys (jäljitettävyyks) on 13.4.2021 ollut 79 %.

EKSOTEn verkkosivujen mukaan viikolla 15 sairaalahoidossa on 0-5 koronapotilasta. Rokotettujen osuus alueen väestöstä on 26 % (ensimmäinen rokoteannos).

Matkustajamäärien kehitys

Tie- ja raideliikenne

Saatujen selvitysten perusteella covid-19-epidemia ja siihen liittyvät yhteiskunnan rajoitustoimet ovat vähentäneet selvästi matkustusta joukkoliikenteessä.

Koronaepidemian johdosta Lappeenrannan paikallisjoukkoliikenteen matkustajamäärä on kokonaisuudessaan alkuvuoden 1.1. - 11.4.2021 osalta -47 prosenttia normaalitilanteeseen verrattuna. Selvityksessään kaupunki toi esiin, että kuormitusaste on suuri paikallis- ja lähiliikenteessä yksittäisillä lähdoillä ja koulukuljetuksilla, jotka ovat lakisääteisiä kuljetuksia. Myös lähiliikenteessä suurin osa matkustajista on koululaisia. Savonlinja täydensi omassa selvityksessään sopimusliikenteen tietoja.

Imatran kaupungin selvityksen mukaan suurin osa Imatran paikallisliikenteen matkoista on lyhyitä noin. 15 - 20 minuuttia kestäviä matkoja. Keskimääräiset kuormitukset ovat hyvin alhaisia.

Kaakkois-Suomen ELY-keskuksen liikenteessä Etelä-Karjalan alueella on kaluston kuormitusaste pääsääntöisesti matala ja siten mahdollisuudet lähikontaktien välttämiseen kaluston luonteen huomioiden ovat verrattain hyvät. Kaluston täyttöaste ylittää 50 % muutamissa ELY-keskuksen sopimusvuoroissa, jotka ovat pääosin ns. koululaisvuoroja.

Soisalon Liikenteen antaman selvityksen perusteella matkustajamäärät ovat pudonneet koronaepidemian vuoksi.

VR Yhtymä on selvityksessään tuonut esiin, että EKSOTEn kautta kulkevassa kaukoliikenteessä kulki maaliskuussa 372 junaa, joista 3,2 % täyttöaste ylitti 50%.

Lento- ja vesiliikenne

Lappeenrannan lentoasemalle ei ole tällä hetkellä säännöllistä lentoliikennettä. Saatujen selvitysten mukaan lentoliikenne lentoasemalle olisi käynnistymässä vasta heinäkuun alussa.

Alueella ei ole yhteysalusliikennettä. Alueen kotimaanliikenteen matkustaja-alusvarustamoilta kysyttiin heidän aikomuksiaan liikennekauden avaamisesta ja toimenpiteistään koronavirusepidemian ehkäisemisessä. Vastaus saatiin neljältä varustajalta. Liikennekauden aloitus sijoittuu pääsääntöisesti toukokuun puoliväliin. Alusten hygieniatoimenpiteissä noudatetaan lain vaatimuksia.

Rajat ylittävä liikenne

Rajat ylittävän liikenteen osalta 27.1.2021 alkaen matkustamista on valtioneuvoston päätöksellä rajoitettu siten, että matkustaminen on sallittua vain huoltovarmuusperusteella tai muusta erityisestä perustellusta syystä. Suurin osa työsäkäyntiliikenteestä tai vapaa-ajanmatkustus ei siten ole sallittua.

Mahdollisuudet välttää matkustajien välisiä lähikontakteja ja toimijoiden tekemät toimenpiteet

Tie- ja raideliikenne

Toimijoita pyydettiin kuvaamaan selvityksessään mahdollisuuksia matkustaessa välttää lähikontakteja ottaen huomioon kuljetuksen kesto, liikennevälineen rakenne, mahdollisuus matkustajien osastointiin, istuma- ja seisomapaikkojen määrä sekä muut seikat. Lisäksi toimijoita pyydettiin kuvaamaan, mitä toimenpiteitä liikenteessä on jo tehty liittyen epidemian torjuntaan.

Lappeenrannan joukkoliikennettä koskeva maskipakko astui voimaan maanantaina 12.4.2021. Maskipakko koskee myös koulukuljetuksia. Lisäksi voimassa on vahva maskisuositus alle 12-vuotiaille, jotka osaavat ja pystyvät käyttämään maskia. Käsidesiä on tarjolla kaikissa joukkoliikenteen autoissa, mukaan lukien koulukuljetukset. Tiedote turvallisesta matkustamisesta joukkoliikenteessä on kaikissa joukkoliikenteen autoissa. Lisäautoja on hankittu muutamille täysille lähdoille.

Imatran paikallisliikenteessä on ollut maskipakko 13.3.2021 alkaen. Kaikissa autoissa kuljettajat työskentelevät pleksin takana. Busseissa on ohjeistettu myös turvavälin pitämiseen. Bussien siivousta on tehostettu ja roskiksien siisteyteen on kiinnitetty erityistä huomiota.

Kaakkois-Suomen ELY:n sopimusliikenteen autoissa on esillä toimintaohjeita mm. riittävän etäisyyden ylläpitämisestä, käsien puhdistamisesta sekä kasvomaskien käyttämisestä. Matkustajia ohjataan poistumaan lähimmästä ovesta ja lähikontaktit on pyritty minimoimaan kuljettajien ja matkustajien välillä. Käsidesiä on tarjolla tai saatavissa pyydettyäessä. Matkustajat käyttävät pääsääntöisesti lipputuotteita/matkakortteja, mikä mahdollistaa nopean maksutapahtuman. Kallusto siivotaan päivittäin desinfiioivilla aineilla. Lisäksi osa liikennöitsijöistä on ilmoittanut, että tartuntapintoja desinfioidaan myös päivän aikana. Kuljettajien taukoja on porrastettu ja eri toimipisteiden henkilöstön kontaktit on ajojärjestyksessä rajattu minimiin. Kuljettajia on ohjeistettu käyttämään maskia. Paikanvarauksista ei ole käytössä yhdelläkään liikennöitsijällä.

Soisalon Liikenteen antaman selvityksen perusteella liikenteessä on ollut käytössä maskipakko yli 12-vuotiaille 29.3.2021 alkaen. Yritys antaa matkustajilleen toimintaohjeita, joissa kehoitetaan muun muassa ostamaan liput etukäteen, matkustamaan vain terveenä, huolehtimaan käsi- ja yskimishygieniasta, säilyttämään turvavälit kyytiin noustessa, matkustettaessa että autosta poistuttaessa.

VR-Yhtymän toimittamien selvitysten mukaan VR:n toteuttamat terveysturvallisuustoimet vaikuttavat jo EKSOTEN alueella. Kaukoliikenteen lipunmyynnin rajoittaminen lipunmyyntijärjestelmässä Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiriin (HUS) alueen matkustajamäärän rajoittamisen vuoksi vaikuttaa myös EKSOTEN alueen liikenteeseen.

VR:n selvitysten mukaan matkustajamäärien laskusta huolimatta liikennöintiä on tehty kysyntään nähden runsaalla vuoromäärällä ja kalustolla (kaukoliikenteessä noin 75-80 % normaaliajan liikenteestä). VR:n liikennevälineissä ei ole todettu tartuntatapauksia eikä VR:n henkilökunnalla ole todettu junissa työtehtävissä saatua covid-19-tartuntaa pandemian aikaan. Työaikansa junissa viettävien konduktöörin covid-19-ilmaantuvuus on noin 35 % alle Suomen keskimääräisen tason ja tapaukset kohdistuvat vapaa-ajalle.

Kaukoliikenteen junissa matkustajamääriä pystytään rajoittamaan myyntijärjestelmän avulla ja algoritmi sijoittaa jo lipun oston yhteydessä matkustajat mahdollisimman kauas toisistaan. Kausilippulaiset ja varusmiehet kulkevat kaukoliikenteen junissa ilman paikanvarausta. Konduktööreillä on jossain määrin mahdollisuus valvoa junassa täyttöastetta, etenkin kaukoliikenteessä. Ruuhkien välttämiseksi junaliput on ostettava ennen matkaa ja ruuhkattomille vuoroille myydään edullisempia lippuja. Ravintolavaunut on suljettu toistaiseksi 8.3. alkaen ja tilaukset toimitetaan omalle paikalle tai hyttiin.

VR on asettanut maskipakon 11.3.2021 ja tällä hetkellä noin 80 % asiakkaista käyttää maskia. Kansainvälisten tutkimusten ja Teknologian tutkimuskeskus VTT:n mukaan tartuntariski joukkoliikenteessä on hyvin pieni maskia käytettäessä. Matkustajia on ohjeistettu välttämään ruuhka-aikoja ja sairaana matkustamista. Lisäksi on ohjeistettu yskimis-, aivastus- ja käsihygieniasta sekä turvavälien pitämisestä. Siivoamista on tehostettu ja matkustajille on tarjottu mahdollisuus käsien puhdistamiseen. Vaunujen ilmanvaihtoa on pyritty tehostamaan ja ilma vaihtuu täysin raittiiseen ilmaan keskimäärin 5 minuutin välein.

Lento- ja vesiliikenne

Kotimaanliikenteen matkustaja-alusvarustamat ovat supistaneet matkustajamääriä vapaaehtoisesti 50 - 65 prosenttiin maksimimäärästä.

Selvityksissään lentoyhtiöt ja Lappeenrannan lentoasema ovat tuoneet esiin lentoliikenteessä tehtyjä terveysturvallisuustoimia. Monet lentoyhtiöt ovat edellyttäneet jo viime keväästä alkaen, että matkustamohenkilökunta ja kaikki matkustajat käyttävät kasvomaskeja koko lennon ajan. Lentokoneiden säännöllisen desinfiointin osalta noudatetaan Euroopan unionin lentoturvallisuusviraston EASAN asiassa antamia määräyksiä. Lentokoneiden siivousta on tehostettu ja desinfiointipyyhkeiden ja -aineiden saatavuutta asiakkaiden käyttöön on lisätty.

Väljyyden varmistaminen on huomioitu istuinjärjestelyissä, lentokoneeseen siirtymisessä ja poistumisessa ja mahdollisissa bussikuljetuksissa terminaalien ja lentokoneen välillä. Terveysturvallisuusvaatimusten noudattamista valvotaan tarkkaan sekä lentoaseman tiloissa ennen lennolle nousua, että lennon aikana matkustamossa. Lentokoneiden ilmanvaihto hillitsee tartuntojen leviämistä tutkusti.

Monet lentoyhtiöt ovat vaatineet jo muutaman viikon ajan Suomeen tulevilta matkustajilta negatiivisen testituloksen tai todistusta sairastetusta covid-19-taudista. Lennon aikana mahdollisesti oirehtivat matkustajat eristetään muista matkustajista sekä tarvittaessa ryhdytään muihin toimiin tartunnan rajoittamiseksi. Suomeen ulkomailta saapuvat lentomatkustajat ovat joko käyneet covid-19-tes-tissä ennen matkaa tai heidät testataan Suomeen tullessaan.

Arviot matkustajamäärien väliaikaisen rajoittamisen vaikutuksista

Traficom pyysi selvityspyynnössään ottamaan kantaa siihen, miten mahdollisen rajoituksen arvioidaan vaikuttavan palveluntarjoajan toimintaan.

Tie- ja raideliikenne

Lappeenrannan kaupunki on todennut selvityksessään, että matkustajamäärän rajoittaminen tarkoittaisi kalustomäärän merkittävää lisäämistä ja kasvavia kustannuksia. Lisäkaluston saatavuudessa olisi hankaluuksia.

Imatran paikallisliikenteessä matkustajamäärät alueella ovat jo nyt matalat eikä kaupunki näe rajoituksella olevan vaikutusta toimintaan. Keskimääräinen matkustajamäärä jokaisella linjalla on jo nyt alle puolet suurimmasta sallitusta matkustajamäärästä.

Kaakkois-Suomen ELY-keskuksen mukaan matkustajamäärien rajoittaminen alueella ei vaikuta ratkaisevasti ELY-keskuksen hankkimaan liikenteeseen. Rajoitus ei toisi merkittäviä tarpeita esimerkiksi lisäkaluston käyttöönottoon tai liikenteen kalustomuutoksiin, koska rajoitus kohdistuisi vain muutamiin vuoroihin. Näiden muutamien mahdollisten vuorojen osalta sopimusliikennöitsijä on ilmoittanut valmiuden järjestää lisäkalustoa tai vaihtaa liikenteeseen kalustoa, jossa on suurempi enimmäismatkustajamäärä.

VR-Yhtymän mukaan matkustajamäärien lisärajoitukset voimassa olevan HUS alueen rajoituksen lisäksi voisivat heikentää entisestään toiminnan kannattavuutta ja uhata markkinaehtoista liikennettä.

Lento- ja vesiliikenne

Koska säännöllinen lentoliikenne Lappeenrannan lentoasemalle on tämän hetkisen tiedon mukaan käynnistymässä vasta heinäkuussa, ei matkustajamäärän rajoittamisella olisi tässä vaiheessa lentoliikenteelle vaikutuksia.

Kotimaanliikenteen matkustaja-alusvarustamojen mukaan matkustajamäärien puolittaminen heikentää toimintamahdollisuuksia merkittävästi. Toukokuussa on paljon tilausristeilyjä, joiden merkitys koko vuoden tulotasosta on merkittävä.

Keskeiset säännökset

Tartuntatautilain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta annetulla lailla (147/2021) on annettu Liikenne- ja viestintävirastolle toimivalta antaa päätös matkustajamäärien väliaikaisesta rajoittamisesta covid-19-epidemian leviämisen estämiseksi, mikäli lain 58 f §:n ehdot täyttyvät:

Jos on ilmeistä, että 58 e §:n mukaiset ja muut jo toteutetut toimenpiteet eivät ole riittäviä ja jos covid-19-epidemian leviämisen estämiseksi on välttämätöntä, Liikenne- ja viestintävirasto voi tehdä päätöksen, jolla rajoitetaan edellä 58 e §:n 1 momentissa tarkoitettun kuljetuspalvelun tarjoajan tai tämän toimeksiannosta toimivan

liikennöitsijän suurinta sallittua matkustajamäärää, joka voidaan ottaa liikennevälineeseen.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu päätös saadaan tehdä, jos:

1) sairaanhoitopiirin alueella 14 viimeisimmän päivän, jolta tieto on saatavilla, aikana todennettujen tartuntojen ilmaantuvuus 100 000 asukasta kohden on vähintään 25; ja

2) kunnan tai sairaanhoitopiirin alueella todetaan tautiryppäitä, joiden tartuntaketjuja ei pystytä luotettavasti jäljittämään ja jotka aiheuttavat asiantuntija-arvion mukaan merkittävän riskin uusien tartuntojen leviämiseen alueella.

Sairaanhoitopiirin kuntayhtymän on viipymättä ilmoitettava Liikenne- ja viestintävirastolle edellä 2 momentin 2 kohdassa tarkoitetun tilanteen olemassaolosta tai perustellusta uhasta tilanteen syntymiselle alueellaan.

Liikenne- ja viestintävirasto saa päätöksellään velvoittaa rajoittamaan matkustajamäärää enintään puoleen siitä suurimmasta matkustajamäärästä, joka on sallittua ottaa liikennevälineeseen. Päätös saa koskea vain liikennevälineitä, joita käytetään yli 10 henkilön samanaikaiseen kuljetukseen.

Liikenne- ja viestintäviraston on päätöstä tehdessään ja matkustajamäärän rajoitusta arvioidessaan otettava huomioon:

1) tartuntojen ilmaantuvuus alueilla, joilla liikennöinti pääosin tapahtuu ja joista matkustajia voidaan ottaa kyytiin;

2) mahdollisuudet välttää matkustajien välisiä lähikontakteja ottaen huomioon kuljetuksen kesto, liikennevälineen rakenne, mahdollisuus matkustajien osastointiin, istuma- ja seisomapaikkojen määrä sekä muut seikat, jotka vaikuttavat matkustajien sijoittumiseen liikennevälineessä; ja

3) kuljetuspalvelun tarjoajien tai näiden toimeksiannoista toimivien liikennöitsijöiden 58 e §:n mukaisesti toteuttamat toimenpiteet matkustajien välisten lähikontaktien rajoittamiseksi, 24 §:n mukaisesti mahdollisten altistuneiden jäljittämiseksi tarvittavien tietojen saatavuuden varmistaminen henkilökohtaisen paikkavarauksen perusteella, kasvusojusten käyttäminen ja muut alueellisesti käytössä olevat keinot taudin leviämisen estämiseksi.

Tämän pykälän nojalla annettu päätös ei saa estää kenenkään oikeutta lakisääteisiin palveluihin eikä se saa estää virkamiestä tai viranhaltijaa hoitamasta virkatehtäviään.

Edellä 58 e §:ssä tarkoitettujen kuljetuspalvelun tarjoajan tai tämän toimeksiannosta toimivan liikennöitsijän on selkeästi havaittavilla ja valvottavilla järjestelyillä varmistettava matkustajamäärän rajoittaminen päätöksessä todetun mukaiseksi.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu päätös saadaan tehdä enintään kuukauden ajaksi kerrallaan. Päätös on välittömästi kumottava, jos edellytykset päätöksen voimaansäilymiseen eivät enää täyty.

58 e § (19.2.2021/147)

Henkilöliikennettä koskevat toimenpiteet covid-19-epidemian leviämisen estämiseksi

Liikenteen palveluista annetun lain 2 §:n 1 kohdassa ja Ahvenanmaan maakunnan vastaavassa lainsäädännössä tarkoitettujen kuljetuspalvelun

tarjoajan ja tämän toimeksiannosta toimivan liikennöitsijän, jolla on toimipaikka Suomessa tai joka on muuten Suomen oikeudenkäytön piirissä tai jonka liikennöimän palvelun lähtö- tai saapumispaikka on Suomessa tai jonka palvelu kulkee Suomen kautta, on covid-19-epidemian leviämisen estämiseksi toiminnassaan huolehdittava siitä, että:

1) liikennevälineen matkustajien käyttöön tarkoitetut tilat ja pinnat puhdistetaan säännöllisesti ja puhdistamista tehostetaan sen lisäksi, mitä muualla kyseisen toiminnan osalta puhdistamisesta säädetään riittävän hygieniatason saavuttamiseksi ja säilyttämiseksi sekä siitä, että muita vastaavia tartuntojen leviämistä estäviä käytänteitä noudatetaan; ja

2) matkustajille tarjotaan mahdollisuus riittävän hygieniatason ylläpitämiseen liikennevälineessä sekä annetaan riittävän etäisyyden ylläpitämistä, käsien puhdistamista, kasvosuojusten käyttämistä ja muita vastaavia tartuntojen leviämistä estäviä käytänteitä liikennevälineessä koskevat toimintaohjeet.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä 1 momentissa tarkoitettujen velvollisuuksien yksityiskohdista.

Hallituksen esityksessä (HE 245/2020 vp) ohjeistetaan rajoituspäätösten tekemistä muun muassa seuraavasti:

Alueellisen päätöksenteon tulee perustua viikoittain päivittyvään epidemiologiseen tilannekuvaan, epidemian vaihearviointiin ja muuhun asiantuntijatietoon, jota alueelta saadaan. Päätökset on perusteltava alueen tarpeilla, ja niissä on kuvattava kokonaisarviointi toimenpiteiden epidemiologisista ja yhteiskunnallisista vaikutuksista.

Velvoitteet ja rajoitukset perustuisivat hygienian ylläpitoon ja fyysisten kontaktien välttämiseen. Samanaikaisesti pyritään minimoimaan elinkeinonharjoittajille aiheutuvat haitat, joilla on suoraan vaikutusta myös työllisyyskehitykseen. Päätökset on perusteltava alueen tarpeilla, ja niissä on kuvattava kokonaisarviointi toimenpiteiden epidemiologisista ja yhteiskunnallisista vaikutuksista.

Koronavirustartuntojen leviämisen estämisen lisäksi sääntelyn tavoitteena olisi toteuttaa elinkeinonharjoittajan näkökulmasta hallinto-oikeudellista lievimmän haitan periaatetta siten, että elinkeinonharjoittajille enemmän velvoitteita asettavat keinot olisi porrastettu ja toimintaan eniten puuttuvat toimet olisivat aina viimesijaisia.

Päätöksessä olisi pyrittävä kuvaamaan yleisellä tasolla niitä toimenpiteitä, joilla luodaan edellytyksiä lähikontaktien välttämiseksi. Päätöstä tehdessä olisi arvioitava päätöksen vaikutuksia myös työmatkaliikenteeseen ottaen huomioon, että väljyyden lisääminen esimerkiksi kalustoa lisäämällä ei ole useissakaan tilanteissa, kuten junaliikenteessä, vaihtoehto. Liikenne- ja viestintävirasto hyödyntäisi arvioinnissaan asiantuntemustaan tunnistuen erilaisten liikennevälineiden tekniset yksityiskohdat ja rakenteet, jotka voisivat mahdollistaa esimerkiksi matkustajien osastoinnin, seisomapaikkojen määrän rajaamisen sekä muut tekijät, jotka vaikuttavat matkustajien

asettumiseen liikennevälieseen niin, että lähikontakteja voitaisiin ehkäistä.

Perustelut

Tartuntatautilain 58 e §:n mukaan liikenteen toimijoilla on velvollisuus huolehtia hygienia- ja väljyystoimenpiteistä liikennevälineissä. Tartuntatautilain hallituksen esityksen (HE 245/2020 vp) säännökohtaisten perusteluiden mukaan matkustajamäärien väliaikaista rajoittamista koskeva 58 f § on ehdottoman viimesijainen säännös. Sitä tulee soveltaa tilanteessa, jossa 58 e §:n mukaisilla ja muilla toimilla ei voida varmistaa covid-19-taudin leviämisen estämistä liikenteessä. Ennen 58 f §:n soveltamista on arvioitava muun muassa, ovatko alueella toimivien kuljetuspalveluntarjoajien toimenpiteet riittäviä. Lain 58 f §:n mukaan päätöksen on oltava välttämätön taudin leviämisen estämiseksi.

Toimijoilta saatujen selvitysten mukaan tartuntatautilain 58 e §:n mukaisia ensisijaisia hygienia- ja väljyystoimenpiteitä sekä muita toimenpiteitä kuten kasvomaskisuosituksia on toteutettu varsin kattavasti. Lisäksi saadun selvityksen mukaan liikennevälinekohtaiset matkustajamäärät ovat laskeneet niin paljon, ettei matkustajamäärien alueellisella rajoittamisella olisi käytännössä suurta vaikutusta nykyisiin matkustajamääriin. Matkustajamäärien rajoittamista koskevalla päätöksellä olisi vaikutusta vain niillä yksittäisillä vuoroilla, joiden täyttöaste ylittää 50 %. Saatujen selvitysten mukaan tieliikenteessä tällaiset vuorot ovat kuitenkin pääosin sellaisia, joissa matkustajista suuri osa on lakisääteiseen kuljetukseen oikeutettuja koululaisia, eikä tartuntatautilain 58 f:n §:n mukaisella päätöksellä voida estää kenenkään oikeutta lakisääteisiin palveluihin. EKSOTEn alueella koululaiset ovat lähiopetuksessa. Paikallislinja-autoliikenteessä kapasiteettia on lisäksi pyritty mahdollisuuksien mukaan lisäämään. Matkustajamäärän enimmäismäärän rajoittamisella ei olisi näin ollen juurikaan vaikutusta tie- ja raideliikenteen matkustajamääriin, eikä rajoitus siten myöskään ehkäisisi tartuntojen leviämistä.

Lentoliikenteen osalta säännöllinen liikenne on tällä hetkellä kokonaan keskeytyksissä ja se on tämän hetkisen tiedon mukaan käynnistymässä uudestaan aikaisintaan heinäkuun alussa.

Vesiliikenteessä kotimaanliikenteen matkustaja-alusvarustamot ovat supistaneet matkustajamääriä vapaaehtoisesti 50 - 65 prosenttiin maksimimäärästä.

Traficom on ottanut päätöksen oikeasuhtaisuutta arvioidessaan huomioon lievimmän haitan periaatteen mukaisesti muun muassa sen, että valvonnan ja rajoitusten vaatimat toimenpiteet voisivat myös johtaa palvelutarjonnan heikkenemiseen. Lisäksi joukkoliikenteen supistuminen voisi vaikuttaa erityisesti sellaisiin ihmisryhmiin, joilla ei ole mahdollista liikkua yksityisautolla. Toimijoiden näkökulmasta rajoituksilla olisi joukkoliikenteen kannattavuuteen heikentävä vaikutus. Asiassa on huomioitava, että valvovina viranomaisina Traficomilla ja kunnilla on toimivalta puuttua mahdollisiin epäkohtiin ja puutteisiin toimijoiden hygienia- ja väljyystoimenpiteiden toteuttamisessa tartuntatautilain nojalla ilman matkustajamäärien rajoittamistakin.

Etelä-Karjalan sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskukselta 13.4.2021 saadun tiedon mukaan viimeisen 14 päivän ilmaantuvuus oli 93,8/100 000 asukasta kohden. Etelä-Karjalan sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskuksen mukaan 79 %:ssa tartunnoista tartunnan alkuperä tunnetaan. Etelä-Karjalan alueellinen COVID-19 tilannekuvaryhmä on linjannut 13.4.2021, että Etelä-Karjalan sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskuksen covid-19-epidemian leviämisvaiheessa.

Traficom katsoo, että Etelä-Karjalan tautitilanteessa kuljetuspalveluiden tarjoajien tartuntatautilain 58 e §:n mukaiset toimet ovat tässä vaiheessa riittäviä eikä ole toistaiseksi välttämätöntä covid-19-epidemian leviämisen estämiseksi rajoittaa

kuljetuspalvelun tarjoajan tai tämän toimeksiannosta toimivan liikennöitsijän suurinta sallittua matkustajamäärää.

Päätöstä olla rajoittamatta matkustajamääriä voidaan pitää vallitsevissa olosuhteissa oikeasuhtaisena, kun otetaan huomioon alueella päätöksentekohetkellä vallitseva tartuntojen ilmaantuvuus ja tartuntaketjujen jäljitettävyyys, liikennevälineissä tehdyt toimenpiteet tartuntojen ehkäisemiseksi, sekä muut alueella käytössä olevat covid-19-epidemian leviämisen estämistoimet. Lisäksi päätöstä tehtäessä on huomioitu mahdollisesta rajoituksesta aiheutuvat yhteiskunnalliset haitalliset vaikutukset ja sen tosiasiallisesti vähäinen vaikutus tartuntojen leviämisen estämisessä sekä matkustajamäärien rajoituspäätöksen tarkoitus toimia viimesijaisena ja väliaikaisena rajoituskeinona.

Asianosaisen kuuleminen

Ottaen huomioon kuljetuspalvelun tarjoajien ja liikennöitsijöiden huomattavan suuren määrän, Traficom ei ole kuullut kaikkia asianosaisia hallintolain 34 §:n 1 momentissa edellytetyllä tavalla. Täyttääkseen hallintolain 31 §:n mukaisen selvittämiselvöllisyytensä Traficom on pyytänyt erikseen selvitystä päätöksessä mainituilta tahoilta, joiden joukossa on niin markkinaehtoisien liikenteen, julkisesti tuetun liikenteen kuin liikenteen järjestämisestä vastaavien viranomaisten edustajia kuin myös terveysturvallisuuden asiantuntijoita.

Hallintolain 34 §:n 1 momentin mukainen kuuleminen olisi saattanut vaarantaa tämän päätöksen tarkoituksen toteutumisen, ja siitä johtuva viivästyminen olisi saattanut aiheuttaa huomattavaa haittaa ihmisten terveydelle ja yleiselle turvallisuudelle, minkä vuoksi hallintolain (434/2003) 34 §:n 2 momentin 4 kohdan nojalla asia on ratkaistu ilman kuulemista.

Lisätietoja

Lisätietoja asiasta antaa tarvittaessa
Jarkko Saarimäki
ylijohtaja
p. 040 836 0397
jarkko.saarimaki@traficom.fi

Sovelletut säännökset

Tartuntatautilaki (1227/2016) 58 e §, 58 f §, 90 §

Hallintolaki (434/2003) 6 § ja 34 §

Muutoksenhaku

Päätökseen tyytymätön voi valittaa siitä hallinto-oikeuteen. Ohje valituksen tekemiseen on liitteenä.

Kirsi Karlamaa
pääjohtaja

Jarkko Saarimäki
ylijohtaja

Liitteet

Valitusosoitus